

Họ và tên học sinh:.....SBD:.....Lớp:.....

I. ĐỌC-HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn văn bản sau và trả lời câu hỏi

Tuổi thiếu niên là tuổi của ước mơ và hoài bão. Nó gắn liền với khát vọng chinh phục thử thách và giải được mật mã cuộc đời. Khát vọng luôn xanh và cuộc sống luôn đẹp, nhưng trong một thời khắc nào đó, có thể nhiều bạn trẻ đã thấy cuộc đời như một mớ bòng bong của những điều bỡ ngỡ với bao trăn trở không dễ tỏ bày.

Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai. Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó, sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rướm máu. Và những giọt máu đó, hoặc sẽ thấm xuống con đường bạn đang đi và lưu lại đó dấu son của một vị anh hùng, hoặc sẽ trở thành dấu chấm hết cho những khát vọng đoản mệnh của một kẻ nhụt tâm, chùn bước. Nhưng dù thế nào chăng nữa, bạn hãy nhớ rằng: để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết.

(Theo Hạt giống tâm hồn dành cho tuổi teen, tập 2 - Nhiều tác giả, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2012, tr.02)

Câu 1. Hãy chỉ ra Tuổi thiếu niên là lứa tuổi như thế nào?(0,75 điểm)

Câu 2. Hãy chỉ ra và nêu tác dụng biện pháp tu từ trong câu: *Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai.* (0,75 điểm)

Câu 3. Tại sao có thể nói: *Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó, sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rướm máu.* (1,0 điểm)

Câu 4. Anh/Chị có đồng ý với quan điểm: *“Và những giọt máu đó, hoặc sẽ thấm xuống con đường bạn đang đi và lưu lại đó dấu son của một vị anh hùng, hoặc sẽ trở thành dấu chấm hết cho những khát vọng đoản mệnh của một kẻ nhụt tâm, chùn bước.”* Vì sao? (0,5 điểm)

II. LÀM VĂN (7.0 điểm)

Câu 1. (2.0 điểm)

Từ nội dung đoạn trích phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết đoạn văn (khoảng 150 - 200 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về câu nói “*Để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết*”

Câu 2. (5,0 điểm)

Phân tích sự vận động tâm trạng của nhân vật trữ tình trong bài thơ.

Chiều tối

(Mộ - Hồ Chí Minh)

Phiên âm

*Quyện điểu quy lâm tầm túc thụ,
Cô vân mạn mạn độ thiên không;
Sơn thôn thiếu nữ ma bao túc,
Bao túc ma hoàn lơ dĩ hồng.*

Dịch thơ

*Chim mỏi về rừng tìm chốn ngủ,
Chòm mây trôi nhẹ giữa tầng không;
Cô em xóm núi xay ngô tối,
Xay hết, lò than đã rực hồng.*

(*Ngữ văn 11*, Tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020, tr. 41)

-- Hết --

(*Ghi chú: Thí sinh không sử dụng tài liệu, giám thị không giải thích gì thêm*)

HƯỚNG DẪN CHẤM
MÔN NGỮ VĂN, KHỐI 11

I. HƯỚNG DẪN CHUNG:

- Giám khảo cần nắm vững yêu cầu của *Hướng dẫn chấm* để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm.

- Cần linh hoạt trong việc vận dụng đáp án và thang điểm, khuyến khích những bài viết có cảm xúc và sáng tạo.

II. ĐÁP ÁN VÀ THANG ĐIỂM:

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	3,0
	1	<i>Tuổi thiếu niên là tuổi của ước mơ và hoài bão. Nó gắn liền với khát vọng chinh phục thử thách và giải được mật mã cuộc đời</i> Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như Đáp án: 0,75 điểm. - Học sinh trả lời không đúng không cho điểm.	0,75
	2	- Biện pháp tu từ: ẩn dụ: <i>hoa hồng, chông gai</i> - Tác dụng: giúp người đọc hiểu được rõ ràng về giá trị của cuộc đời. Đó là để có hạnh phúc, chúng ta phải trải qua nhiều khó khăn, thử thách. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời được 2 ý: 0,75 điểm. - Học sinh trả lời được ý 1: 0,25 điểm. - Học sinh trả lời được ý 2: 0,5 điểm.	0,75
	3	- <i>Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó, sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rướm máu.</i> Vi: Cuộc sống luôn chứa đựng những khó khăn, thử thách và vất vả. Vượt qua được gian khổ đó, chúng ta phải chấp nhận đau đớn, thậm chí phải trả giá bằng nhiều thứ. Khó khăn, thử thách là môi trường để con người rèn luyện ý chí, nghị lực. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như Đáp án hoặc có cách diễn đạt tương đương: 1,0 điểm - Học sinh trả lời được 2/3: 0,75 điểm - Học sinh trả lời được 1/2: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời 1 ý: 0,25 điểm.	1,0
	4	- Học sinh có thể trình bày quan điểm riêng của cá nhân: đồng ý/không đồng ý/đồng ý một phần. - Lý giải hợp lý, thuyết phục. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trình bày rõ quan điểm, lý giải hợp lý, thuyết phục (0,5 điểm). - Học sinh trình bày rõ quan điểm, lý giải chưa thuyết phục, chưa rõ ràng hoặc không lý giải. (0,25 điểm).	0,5
II		LÀM VĂN	7,0

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
	1	Viết một đoạn văn (khoảng 150-200 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về câu nói “ <i>Để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết</i> ”	2,0
		a. <i>Đảm bảo yêu cầu về hình thức đoạn văn</i> - Học sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng - phân - hợp, móc xích hoặc song hành	0,25
		b. <i>Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i> - Xác định đúng vấn đề nghị luận: <i>Để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết</i>	0,25
		c. <i>Triển khai vấn đề nghị luận</i> * Giải thích: <i>Thử thách</i> là những yếu tố gây khó khăn, cản trở đến việc thực hiện một công việc nào đó mà buộc con người ta phải vượt qua. <i>Thất bại</i> là trạng thái không đáp ứng được mong muốn hoặc dự định. → Trong cuộc sống, <i>thử thách</i> và <i>thất bại</i> luôn luôn tồn tại như một quy luật tất yếu trong sự vận động và phát triển của mỗi cá nhân cũng như của toàn xã hội. * Phân tích, bàn luận: - Con người luôn luôn phải đối diện, đương đầu với những <i>thử thách</i> và <i>thất bại</i> trong cuộc sống. Thử thách là một đòi hỏi tất yếu, là động lực để con người phấn đấu và vươn lên trong cuộc sống. Vượt qua thử thách và thất bại thì mới có thể tồn tại, phát triển và hướng tới thành công. - Ngược lại, nếu không biết đương đầu và vượt qua thì con người sẽ không thể tồn tại để phát triển được. * Bài học: Để vượt qua thử thách và thất bại, con người cần phải có niềm tin, ý chí, nghị lực. Hướng dẫn chấm: - <i>Lập luận chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng; dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và dẫn chứng (0,75 điểm).</i> - <i>Lập luận chưa thật chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu (0,5 điểm).</i> - <i>Lập luận không chặt chẽ, thiếu thuyết phục: lí lẽ không xác đáng, không liên quan mật thiết đến vấn đề nghị luận, không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không phù hợp (0,25 điểm).</i> Lưu ý: Học sinh có thể bày tỏ suy nghĩ, quan điểm riêng nhưng phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức và pháp luật.	0,75
		d. <i>Chính tả, ngữ pháp</i> - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0,25
		e. <i>Sáng tạo</i> - Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. Hướng dẫn chấm: Huy động được kiến thức và trải nghiệm của bản thân khi bàn luận; có cái nhìn riêng, mới mẻ về vấn đề; có sáng tạo trong diễn đạt, lập luận, làm cho lời văn có giọng điệu, hình ảnh, đoạn văn giàu sức thuyết phục. - <i>Đáp ứng được 2 yêu cầu trở lên: 0,5 điểm.</i>	0,5

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
		- <i>Đáp ứng được 1 yêu cầu: 0,25 điểm.</i>	
	2	Phân tích sự vận động tâm trạng của nhân vật trữ tình trong bài thơ <i>Chiều tối</i>.	5,0
		<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i> - Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0,25
		<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận:</i> sự vận động tâm trạng của nhân vật trữ tình trong bài thơ “Chiều tối”. Hướng dẫn chấm: - <i>Học sinh xác định đúng vấn đề cần nghị luận: 0,5 điểm.</i> - <i>Học sinh xác định chưa đầy đủ vấn đề nghị luận: 0,25 điểm.</i>	0,5
		<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> - Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; đảm bảo các yêu cầu sau:	
		* <i>Giới thiệu tác giả (0,25 điểm), tác phẩm (0,25 điểm)</i>	0,5
		* <i>Phân tích sự vận động tâm trạng của nhân vật trữ tình trong bài thơ</i> - Hai câu đầu: Bức tranh thiên nhiên vào buổi chiều tối ở một miền sơn cước với: + Hình ảnh cánh chim mỗi một...chòm mây cô đơn lững lờ trôi... + Thiên nhiên nói hộ tâm trạng người tù cũng lẻ loi, mỗi một... sau một ngày chuyên lao. - Hai câu sau: Bức tranh cuộc sống sinh hoạt bình dị của con người: + Hình ảnh trung tâm: cô gái đang cần mẫn, miệt mài xay ngô bên cạnh lò than đã rực hồng + Bức tranh cuộc sống ấm áp, tươi vui, khỏe khoắn bởi màu hồng của bếp lửa, bởi niềm vui say lao động của người thiếu nữ. ⇒ Tâm trạng của nhân vật trữ tình vận động từ cảm giác mỗi một, buồn và cô đơn (hai câu đầu) đến niềm vui, niềm tin yêu hướng về sự sống và ánh sáng (hai câu sau). Tâm trạng vận động theo hướng tích cực: từ bóng tối đến ánh sáng, từ tàn lụi đến sự sống, từ buồn đến vui, từ cô đơn đến ấm áp tình người. - Nghệ thuật: Sự vận động tâm trạng của nhân vật trữ tình được thể hiện bằng ngôn ngữ hàm súc, bút pháp tả cảnh ngụ tình vừa cổ điển vừa hiện đại. + Bức tranh thiên nhiên được vẽ nên qua bút pháp cổ điển kết hợp với hiện đại: • Cổ điển: Sử dụng hình ảnh ước lệ: <i>chim mỗi về rừng</i> để chỉ buổi tối; thủ pháp chấm phá: <i>cánh chim, chòm mây...</i> để chỉ những cảnh thiên nhiên; thể thơ thất ngôn tứ tuyệt trang trọng mang phong vị Đường thi. • Hiện đại: <i>Cánh chim</i> trong thơ cổ thường bay về chốn vô định, gợi cảm giác ngậm ngùi, chia li. <i>Cánh chim</i> trong <i>Chiều tối</i> hướng về sự yên ấm của sự sống hằng ngày (<i>về rừng tìm chốn ngủ</i>) + Bức tranh cuộc sống được thể hiện hàm súc thông qua bút pháp cổ điển kết hợp với hiện đại: • Cổ điển: lấy sáng để nói tối (so sánh với bản phiên âm để thấy giá trị của từ <i>hồng</i> trong <i>lô dĩ hồng</i>).	2,5

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
		<ul style="list-style-type: none"> Hiện đại: hình ảnh nhân vật trung tâm là người lao động (khác với thơ xưa) .Nhân vật trữ tình không phải là thi sĩ - ẩn sĩ mà là thi sĩ – chiến sĩ. <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phân tích chi tiết, làm rõ sự vận động tâm trạng của nhân vật trữ tình và nghệ thuật: 2,0 -2,5 điểm - Phân tích được sự vận động tâm trạng của nhân vật trữ tình nhưng chưa thật chi tiết hoặc phân tích được biểu hiện tâm trạng của nhân vật trữ tình nhưng chưa làm rõ sự vận động tâm trạng và nghệ thuật: 1,0 điểm - 1,75 điểm. - Phân tích chung chung, chưa làm rõ các biểu hiện tâm trạng, chưa chỉ ra sự vận động tâm trạng: 0,25 điểm - 0,75 điểm. 	
		<p>* Đánh giá:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sự vận động tâm trạng cho thấy sự lạc quan, tin tưởng của nhà thơ vào sự sống, tương lai; Vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách nghệ sĩ - chiến sĩ Hồ Chí Minh: yêu thiên nhiên, yêu con người, yêu cuộc sống; kiên cường vượt lên hoàn cảnh, luôn ung dung, tự tại lạc quan trong mọi cảnh ngộ. <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trình bày được 2 ý trở lên: 0,5 điểm. -Trình bày được 1 ý: 0,25 điểm. 	0,5
		<p>d. Chính tả, ngữ pháp</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt <p>Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.</p>	0,25
		<p>e. Sáng tạo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. <p>Hướng dẫn chấm: Học sinh biết vận dụng lí luận văn học trong quá trình phân tích, đánh giá; biết so sánh với các tác phẩm khác, với thực tiễn đời sống để làm nổi bật vấn đề nghị luận; văn viết giàu hình ảnh, cảm xúc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đáp ứng được 2 yêu cầu trở lên: 0,5 điểm. - Đáp ứng được 1 yêu cầu: 0,25 điểm. 	0,5
Tổng điểm			10,0

---Hết---